

Pranešėjų apsauga. Vidinis kanalas.

Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymas (įtvirtina asmenų, pateikusių informaciją apie pažeidimą įstaigoje, su kuria juos sieja ar siejo tarnybos ar darbo santykiai arba sutartiniai santykiai, apsaugos mechanizmą. Įstatymas taip pat nustato apie pažeidimus įstaigose pranešusių asmenų teises ir pareigas, jų teisinės apsaugos pagrindus ir formas, taip pat šių asmenų apsaugos, skatinimo ir pagalbos jiems priemonės, siekiant sudaryti tinkamas galimybes pranešti apie teisės pažeidimus, keliančius grėsmę viešajam interesui arba jį pažeidžiančius, užtikrinti tokių pažeidimų prevenciją ir atskleidimą.

Asmuo, teikiantis informaciją apie pažeidimą, ją gali pateikti vienu iš šių būdų:

1. Tiesiogiai atvykus į įstaigą ir pateikus pranešimą raštu progimnazijos raštinėje.
2. Atsiųsti pranešimą paštu adresu Šviesos g. 8, Šveicarijos k., Jonavos r., LT- 55302.
3. Atsiųsti pranešimą el. paštu progimnazija@sveicarijos.lt.

Jeigu asmuo, teikiantis informaciją apie pažeidimą, nori pateikti laisvos formos pranešimą, tokiam pranešime jis privalo nurodyti, kad pranešimas teikiamas vadovaujantis Įstatymu bei pateikti šią informaciją:

- konkretias faktines pažeidimo aplinkybes;
- asmenį, kuris rengiasi dalyvauti, dalyvauja ar dalyvavo darant pažeidimą;
- ar apie šį pažeidimą jis jau pranešė; jeigu pranešė, kam buvo pranešta ir ar buvo gautas atsakymas;
- savo vardą, pavardę, asmens kodą arba gimimo datą, jeigu asmens kodo neturi, – kontaktinius duomenis.

Jei informacija apie pažeidimą teikiame telefonu linija arba kita balso pranešimų sistema, kuria pokalbiai nėra įrašomi, kompetentingas subjektas turi teisę dokumentuoti žodžiu teikiamą informaciją apie pažeidimą surašydamas tikslų pokalbio protokolą. Kompetentingas subjektas suteikia informaciją apie pažeidimą pateikusiam asmeniui galimybę patikrinti ir ištaisyti surašytą pokalbio protokolą ir išreikšti savo sutikimą jį pasirašant.

Jeigu asmuo neatliks minėtų veiksmų, tai jo pranešimas bus nagrinėjamas ir nebus sprendžiamas klausimas dėl Įstatyme įtvirtintos apsaugos garantijos taikymo.

Asmeniui, pateikusiam informaciją apie pažeidimą, užtikrinamas konfidencialumas nepaisant gautos informacijos apie pažeidimą tyrimo rezultatų.

Konfidencialumas gali būti neužtikrinamas kai netaikomas, kai:

- to raštu prašo asmuo, pateikiantis arba pateikęs informaciją apie pažeidimą;
- asmens pateikta informacija yra žinomai melaginga.

Asmens, pateikusio informaciją apie pažeidimą, teisinės gynybos priemonės, kuriomis saugoma nuo neigiamo poveikio priemonių, kaip nurodyta Įstatymo 11 straipsnio 3, 5 dalyse:

- Kai neigiamas poveikis daromas asmeniui, pateikusiam informaciją apie pažeidimą per įstaigos vidinį informacijos apie pažeidimus teikimo kanalą, jis pateikia pranešimą Lietuvos Respublikos prokuratūrai, kuri sprendžia klausimą dėl asmens pripažinimo pranešėju.

- Informaciją apie pažeidimą pateikęs asmuo, pranešėjas ir Įstatymo 10 straipsnio 3 dalyje nurodyti asmenys (pranešėjo šeimos nariams, giminaičiams, kolegoms, dirbantiems įstaigoje arba kitame su įstaiga subordinaciniais ryšiais susijusiame juridiniame asmenyje, kuriame informaciją apie pažeidimą pateikusio asmens šeimos narys, giminaitis, kolega) dėl patiriamų neigiamo poveikio priemonių nulemtų padarinių gali kreiptis į teismą. Asmuo, kurį su įstaiga sieja tarnybos santykiai, vadovaudamasis Administracinių bylų teisenos įstatymu, turi teisę ginčyti dėl jo priimtą ir neigiamų padarinių keliantį administracinį sprendimą arba kitoki veiksmą ar neveikimą.

Asmens, teikiančio informaciją apie pažeidimus, teises ir garantijas bei atsakomybės už informacijos atskleidimą netaikymą, kaip nustatyta Įstatymo 3 straipsnio 3 dalyje:

- Asmenims, pranešusiems apie korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, gali būti taikomos pagalbos, apsaugos ir skatinimo priemonės Įstatyme nustatyta tvarka.
- Kai informaciją apie pažeidimą pateikiantis asmuo Įstatyme nustatyta tvarka pateikia informaciją, susijusią su komercine (gamybine) paslaptimi, profesine paslaptimi, banko paslaptimi, įstaigos konfidencialia informacija ar informacija apie privatų asmens gyvenimą, šis informacijos pateikimas nelaikomas komercinės (gamybinės) paslapties, banko paslapties, konfidencialios informacijos ar informacijos apie privatų asmens gyvenimą atskleidimu, išskyrus Įstatymo 4 straipsnio 10 dalyje nurodytą išimtį dėl viešai informacijos apie pažeidimą teikimo, taip pat atvejus, kai profesinę paslaptį sudarančios informacijos pateikimas kompetentingai institucijai prieštarautų atskiras profesines veiklas reglamentuojantiems įstatymams ir Europos Sąjungos teisei.
- Informaciją apie pažeidimą pateikusiui asmeniui dėl informacijos pateikimo neatsiranda jokia sutartinė ar deliktinė atsakomybė, taip pat atsakomybė dėl garbės ir orumo įžeidimo, dėl šmeižto, jeigu, Įstatymo nustatyta tvarka teikdamas informaciją apie pažeidimą, jis pagrįstai manė, kad teikia teisingą informaciją.
- Informaciją apie pažeidimą pateikiantis asmuo už žalą, atsiradusią dėl informacijos pateikimo, atsako tik tokiu atveju, kai įrodoma, kad asmuo negalėjo pagrįstai manyti, kad jo teikiama informacija apie pažeidimą yra teisinga.
- Jeigu informaciją apie pažeidimą pateikiantis asmuo informaciją pateikė anonimiškai, Įstatymo 8 straipsnyje nustatytos apsaugos, skatinimo ir pagalbos priemonės taikomos tais atvejais, kai jo tapatybė buvo atskleista ir būtina ją apsaugoti nuo neigiamo poveikio.
- Žinomai melagingos informacijos, taip pat valstybės, tarnybos ar profesinę paslaptį sudarančios informacijos apie pažeidimą pateikimas nesuteikia informaciją apie pažeidimą pateikusiui asmeniui garantijų pagal Įstatymą. Žinomai melagingą informaciją pateikęs arba valstybės, tarnybos ar profesinę paslaptį atskleidęs asmuo atsako teisės aktų nustatyta tvarka.